

Četrti tiskovni list v Sloveniji
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 din,
na leto 12-50 din, četrti let
250 din. Izven Jugoslavije
50 din. Naročnina se pošilja
na upravišče "Slovenski
Gospodar" v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
Člani se dopolnjujejo do ok-
tobra. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefonska številka št. 215.

Posredovanje številkam s strani 1. din.

Politična platara v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru
Koroška cesta št. 5. Kolo-
pski se ne vračajo. Upravi-
šče sprejema naročnina,
izjave in reklamacije.
Člani imajo po doma-
nem. Za večkratno ogled
primeren pogost. Nemaški
reklamacije so pošiljati
pošto.
Članski račun, politična
strada ljubljana št. 12.115.
Telefonska številka št. 215.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

17. številka

MARIBOR, dne 12. aprila 1923.

57. letnik

Kaj bo?

V ponedeljek, 16. aprila ob 9. uri dopoldne imajo novoizvoljeni poslanci prvo sejo v narodni skupščini (državnem zboru) v Beogradu. Vse je radovedno, kaj bo sedaj. Ali je upati, da se uresničijo zahteve naših volilcev? Ali bo parlament deloval? Na ta vprašanja kratak odgovor: Ako ima Pašič s svojimi radikali resen namen, da v naši državi pride do sporazuma med tremi brati, ako se bo upoštevalo upravičene zahteve Slovencev in Hrvatov, potem bo prišlo v parlamentu do resnega in rednega dela in potem pridejo tudi narodi med seboj do sporazuma.

Glavni dve naši zahtevi sta: avtonomija, red v državnem gospodarstvu in pa kruh trpečim stanovom. Vse to pa ni odvisno le od nas, ampak od dobre volje Pašičeve radikalne stranke. Če je staremu Pašiču za sporazum, mir in red ter blagostanje in zadovoljnost stanov v državi, potem bo moral poslušati kralja Aleksandra, ki po poročilih iz Beograda sam želi, da se sporazumejo vsi trije narodi v državi. Kakor smo namreč izvedeli iz zanesljivega vira, so se na kraljevo željo zbrali te dni v mestu Brod ob Savi odposlanci vladne radikalne, Radičeve, Koroščeve in Spahove skupine poslancev, da se posvetujejo o sporazumu. Jasiravno z ozirom na centralistično stališče do Pašičevih radikalov nimamo prav posebnega zaupanja, da bi se dosegel sporazum, vendar izražamo željo, da se sedanjim brezupnim razmeram v državi napravi konec. Ako hoče vlada napraviti konec neznošni draginji, če hoče dvigniti valuto (vrednost denarja), zadovoljiti Slovence in Hrvate in s tem zagotoviti obstoj naše države, potem bo Pašič moral odnehati in se sporazumeti z nami in Hrvati.

Poslanci SLS so pripravljeni za pameten bratski sporazum, a le pod pogojem, da se našemu narodu zagotovi zahtevana svoboda in pravice. Samo plačevati, samo hlapčevati pa ne maramo!

Za kakšne drobtine ali častna mesta ali osebni dobiček niti vlada, niti kdo drugi naših zastopnikov ne dobi.

Sijajno zborovanje naše stranke v Mariboru.

Na belo nedeljo se je zbralo v Mariboru iz vseh delov Slov. Štajerske vključno skrajno slabemu vremenu lepo število naših pristavev. Po končani sv. maši so se podali zborovalci h Gambirinu, kjer se je vršil shod. Zborovanje je otvoril poslanec Vesenjaki in predlagal za predsednika dr. Leskovec iz Maribora.

Kot prvi govornik je nastopil poslanec Vesenjaki, ki je v navdušeno jedrnatih besedah poročal o političnem položaju v naši državi od volitev pa do danes. Zmaga Slovencev in Hrvatov, ki so se strnili po volitvah v skupni blok, je strah sedanje vlade, je poudarjal govornik in radi tega raznašajo v javnost razne grožnje, s katerimi bi radi preplašili Slovence in Hrvate, ki zahtevajo samostojnost.

Takoj po volitvah je poslal Pašič svoje posredovalce k Slovincem in Hrvatom. Ti Pašičevi odposlanci so obljubljali Slovincem in Hrvatom razne ministrske stolčke in velike župane, a dobili so od obeh odgovor: Slovenci in Hrvati odklanjajo vse Pašičeve koritarke cukereke in bodo šli v vlado le tedaj, ako se jim od najvišje strani zagotovi samostojnost. Ko Pašičeva vlada ni nič dosegla s cukerkami, pa začne groziti, da bodo Slovence in Hrvate odrezali od Jugoslavije in pred odrezanjem jim še to pobrali, kar imajo. Vsi trezni Slovenci in Hrvati pa vemo, da nas srbski radikali ne morejo odrezati, ampak da spada to vprašanje pod svetovno razsodbo. Z odrezanjem Slovencev in Hrvatov pa bi si Srbi odrezali žep, iz katerega so doslej le vedno jemali, a v njega pa prav nič dvali.

Ker grožnja z odrezanjem ni držala, pa pravijo, da bodo nasilnim potom: s policijo, bajoneti, razbojniško Orjuno in Sokoli ugnali Slovence in Hrvate.

A tudi sile se ne bosta ustrašila Slovenec in Hrvat, ampak ne bosta odnehala od zahteve po samostojnosti.

Burno pozdravljen je končal gospod poslanec svoj jedrnat govor s pozivom na zborovalce k zvestobi in vstrajnosti.

Za poslanca Vesenjaka je govoril o gospodarsko-finančnem stanju poslance Pušenjak. S številkami je dokazoval, koliko plačuje Slovenija več davkov, nego jej jih predpisuje državni proračun in celo več nego Srbija.

Za gosp. Pušenjakom je omenil razbojniški nastop orjuncv v Slovenski Bistrici poslanec Žebot, ki je še v kratkih besedah povdaril, kako so potom volitev Slovenci izvršili zedinjenje slovenskega delovnega ljudstva v okviru SLS.

Nato sta bili sprejeti in sicer enoglasno sledeči dve resoluciji:

1. Zbor SLS mariborskega okrožja zbran dne 8. 4. 1923 v Mariboru, naroča izvoljenim poslancem SLS, da pod nobenim pogojem ne odnehajo od glavne zahteve SLS, od zahteve po zakonodajni avtonomiji Slovenije in da odklanjajo sodelovanje v vsaki vladi, ki ne bi dala zadostnega jamstva za izpolnitev te zahteve.

Zahtevamo, da vlada takoj potrebno ukrene, da od strani grožčo gospodarsko propast Slovenije, ki grozi kmet-skemu ljudstvu in da zboljša naravnost neznošen položaj vseh delovnih slojev, posebej državnih nameščencev in železničarjev, invalidov in drugih trpečih, ki postaja vsled brezbriznosti vlade tako kritično, da ogroža objektivnost in nepristranost naše državne uprave in s tem tudi avtoriteto državnih oblasti.

Zbor SLS zagotavlja Jugoslovanski klub, da je slovensko ljudstvo voljno vstrajati v boju za te svoje zahteve do skrajnosti in da se ne plaši nobenih žrtv pri dosegu teh svojih zahtev.

2. Zbor pozdravlja blok Slovencev in Hrvatov kot parlamentarno zvezo.

Po sprejetih resolucijah so še govorili poslanci: Davorin Krajnc, Falež, Bedjanič in prekmurki poslanec Geza Šifart, katerega so zborovalci najbolj navdušeno pozdravljali.

Po več kot dvehurnem zborovanju so se zborovalci mirno razšli.

Belonedeljsko zborovanje nam je zopet lep dokaz navdušenja našega ljudstva za poglavito zahtevo Slovencev in Hrvatov, ki je in ostane: dajte nam samostojnost in šele potem vas bomo podprli pri vladi!

Orjunaško divjaštvo v Slovenski Bistrici.

Našim bralcem je dovolj dobro znano, da je prosto zidar in velesrb Pribičević ustanovil društvo, s katerim hoče strahovati, pobiti in uničiti vse, kar diši po krščanskem, slovenskem ali hrvatskem. Ta organizacija se imenuje Orjuna. Tudi v naše slovenske kraje so zanesli to cigansko Pribičevićevo kugo. Uničenje strojev Cirilove tiskarne, napadi na posamezne osebe, divjanje, grožnje in vse take ljubeznjivosti so v naših krajih na dnevnem redu. To divjaštvo so v naše kraje zanesli Kukovčevi in Žerjavovi demokrati z namenom, da bodo naše ljudi s silo privedli v Kukovčev stranko.

Orjuna je velesrbska in prostozidarska organizacija. Zategadelj bi rada uničila vse, kar se protivi posrbljenju in razkristjanjenju. V tej organizaciji so po večini potepuhi, ljudje, ki se hočejo z lenuharenjem in političnim rokovanjstvom služiti kruha. V Orjuni najdemo ljudi sumljive preteklosti. Ker so demokrati in orjunci pri volitvah 18. marca propadli, kakor so dolgi in široki, se pripravljajo tem huje za bodoče volitve. Računajo s tem, da bo prišel na vlado zopet njih oče Pribičević in bodo tedaj s silo in krvjo vodili volitve in prišli na krmilo v državi, kakor fašisti v Italiji. Bog nas varuj teh divjakov!

Orjuna v Slov. Bistrici.

V Slov. Bistrici bi si tamošnji demokratiški uradniki in učitelji ter nekateri trgovski nastavljenici radi že pred tedni ustanovili Orjuno, da bi z njo "strahovali" naše pošteno prebivalstvo v mestu in po okraju. Prvo in drugokrat se jim je ustanovitev Orjune preprečila. Naši so prišli v takem številu, da so morali orjunci pobrati svoja šila in kopita.

Orjunci od vseh strani prihajajo v Slov. Bistrico.

Duševni vodja mariborske Orjune, advokatski pisar dr. Reisman je sestavil načrt za pohod Orjune v Slov. Bistrico. Pozvali so orjunce iz Ljubljane in iz Zagreba ter Maribora za soboto, dne 7. aprila zvečer, ko Bistričani na to niso bili pripravljeni. Iz juga so se pripeljali orjunski razbojniki z vlakom, a iz Maribora s tovornimi avtomobili. Oboroženi so bili z ročnimi granatami, revolverji, gorjačami in drugim razbojniškim orožjem. Napadli so na cesti vsakega mirnega človeka: kmete z vozovi, kolesarje in potnike. Na Tržaški cesti so streljali za poljičanskim organistom, nadalje za g. Vregom, v mestu pa so divjali za posestnikom g. Jerovšekom. Blizu Juhartove hiše so se brez povišja lotili mirnega fanta in ko jim je ušel, so streljali za njim.

Gostilna "Beograda", orjunski bleg.

Zbirališče orjuncv je bila zopet gostilna "Beograda" (prej "Avstrija"). Gostilničarka je vedela, da s tem, ako da divjakom-orjuncem na razpolago prostoro, nastopi proti poštenemu domačemu ljudstvu. A kljub temu jim je dala prostor. S tem je izjavila, da ne mara več denarja naših ljudi. Za predsednika Orjune bil izvoljen dr. Dernovšek, koncipient pri advokatu dr. Pučniku. V odboru so: okrajni živinozdravnik Škofič, ključavničar Gumzej, štirje učitelji, tajnik hra nilnice Sajko ter trgovec Pinter Alojz mlajši in Rudolf Železnik.

Divjanje orjuncv po ulicah.

Po občnem zboru Orjune so orjunci — bilo jih je okoli 300 — priredili divjanje po bistriških ulicah. — Temna noč je bila kakor nalašč za te divjake. Omenimo, da so vse dohode v mesto zastražili. Orožništvo

je bil brez moči. Sam orožniški poveljnik g. major Bunc je bil priča orjunskega divjaštva. Orjunci so se razdelili v čete in so hodili oboroženi z revolverji, ročnimi granatami in okovanimi gorjačami po ulicah in od hiše do hiše. Streljali so na vse strani, metali kamenje in pobijali šipe poštenim a neljubim jim mešanom. Kričali so kakor obsedeni. Posebno je divljali neki Škerjanc (železniški uslužbenec iz Maribora). Tuljenje je bilo podobno glasovom lačnih volkov in hijen.

Bomba. — Zrtve.

Gostilna Neuhold v sredi mesta je bila tako srečna, da je dobila orjunske bombe (ročno granato). Roparska orjunska družal se je kričaje ustavila okoli pol 9. ure zvečer pred gostilno. Tam je pred gostilno stalo nekaj ljudi, ki so se pred divjaki umaknili in odšli v vežo. Divjaki so navalili na velika vrata. V tem trenutku je že tudi padla bomba v vežo in eksplodirala. Od bombe je bilo ranjenih 6 oseb, 4 od teh težko, da so jih morali prepeljati v bolnico. Imena ranjenih so: Iv. Soršak iz Vrhloge (smrtnonevarno ranjen), Podplatnik Anton, kovaški pomočnik pri g. Verniku v Kovačivasi (tudi težko ranjen), I. Pečovnik p. d. Marot iz Smartna (ki se je vračal iz dela domov), Lunežnik Filip iz Kovače vasi, Polc Simon iz Bistrice (rodbinski oče, slabotna in mirna oseba). Orjunci se za ranjence in žrtve niso zmenili, temveč so divjali naprej kakor obsedeni in stekli. Pridrveli so celo pred cerkev in so streljali ter metali kamenje na vse strani. Prebivalstvu cellega slovenjebistriškega okraja javljamo, da so divjake pri njihovem razsajanju po Bistrici vodili: trgovec Alojzij Pinter mlajši, trgovec Batič, učitelj Čeh, Karbaš in Metlika, tajnik Sajko, mladi Novak in pisarji advokata dr. Pučnika, ter živinozdravnik Škofič. Pri divjanju so bili udeleženi tudi župan in trgovec Omerzu, ključavničar Gumzej, klepar Podhraški, trgovec Železnik in pek Zorman.

Ranjence pri Neuholdu je obvezal in jim nudil prvo pomoč zdravnik dr. Jagodič.

Odhod divjakov.

Kakor so divjaki pridrveli, tako so tudi odšli iz Slov. Bistrice kot rokovanjati. Odpeljali so se s tovornimi avtomobili okoli polnoči v Maribor in na druge kraje. Pri odhodu so orjunci tako kričali, tulili in streljali, da je še drugi dan bilo prebivalstvo razburjeno in zbegano, posebno mladina.

Učitelji, uradniki in trgovci vodje Orjune.

Ljudstvo se z začudenjem povprašuje, kako more vlada dopustiti take divjaške organizacije. Se večje začudenje pa vlada med poštenim prebivalstvom, da so Orjuno v naše kraje zanesli ljudje, ki žive in so plačani od ljudstva: demokratiški učitelji, uradniki in trgovci.

Za konec povdarjamo soglasno sodbo vsega poštenega ljudstva: Divjaški Orjunci se mora napraviti konec. Ako oblast in vlada tega neče, bo ljudstvo samo napravilo ljudsko sodbo. Bojni klic, ki bo zadonel, bo hujši, nego si ga predstavljajo voditelji Orjune.

ZOPET PRITOŽBE NAŠIH VOJAKOV.

V parlamentu je bil lansko leto aprila meseca velik boj za naše fante-vojake. Naši poslanci so tistikrat tako odločno nastopili, da s eje vojni minister general Vasič končno vendarle udal in izdal strogo naredbo, da bo vsak oficir, ki grdo ravna s fanti, strogo kaznovan in odpusčen iz armade. Nekaj časa so se razmere v garnizijah res ohrnile na bolje.

Sedaj pa prihajajo zopet v veliki meri pritožbe, da se v nekaterih vojašnicah v Makedoniji, Srbiji, Bosni in Vojvodini tako ravna z našimi mladeniči, da to ravnanje ni vredno človeka. Gotovo je nekaj teh pritožb pretiranih, a velika večina je resnična. V "Slovenskem Gospodarju" ne smemo priobčevati teh pritožb, ker bi bili sigurno zaplenjeni. Resnica v Jugoslaviji bode v oči. A starše in vojake samo prosimo, da pošljejo vse pritožbe našim poslancem ali pa naravnost na naslov: "Jugoslovanski klub, Beograd, Narodna skupščina". — Navesti morate natančne podatke: ime vojaka, njegov polk, garnizijo, ime oficirja ali podoficirja, ki je surovo ravnal z vojakom, dan dogodka in vse druge podrobnosti. Ako ni natančnih podatkov, tudi poslanci ne bodo mogli kaj resnega ukreniti.

PRED VOLITVAMI SO NAS POZNALI.

Pismo viničarja iz Slov. gor.).

Pred volitvami so prihajali iz Beograda neki ljudje, ki so se imenovali radikali. Pozneje smo izvedeli, da je to stranka, ki bi rada našo domovino spremenila v Veliko Srbijo. Za agenta ali hlapca te srbske stranke se je udinjal neki Verlič od St. Petra nize Maribora. Ta je dobil od srbskih radikalov 100.000 K, kakor se je sam hvalil. Zakaj? Da bi bil nas viničarje premotil in nas k srbski radikalni stranki zvabil. Obljubljal nam

je tik pred volitvami breje krave in še 1 milijon 400 tisoč kron. Celo okrajno glavarstvo je pomagalo pri tem poslu. Izdalo je namreč dne 14. marca naslednji odlök: «Št. 10971-23. Pomoč viničarjem. Gospodom občinskim predstojnikom! Vlada v Beogradu je danes nakazala znesek 1.400.000 K za bedni viničarski stan v okrajnih glavarstvih Maribor, Ptuj in Ljutomer. Ta denar bo nakazovala komisija, ki se že danes sestavi na sedežu okrajnega glavarstva v Mariboru in obstoja iz večine viničarjev. Denar je že naložen pri davkarji v Mariboru». Župani so sestavili sezname viničarjev in jih takoj poslali na okrajno glavarstvo. Do danes, ko to pišemo, (7. aprila), pa še ni ne duha ne sluha o teh podporah in tudi Verličevih brejih krav ni od nikoder. Ali so nas srbski radikali ter njihova hlapca Verlič in radgonski Jurkovič samo za norca imeli? Mogoče pa so ta denar pobasali samo agitatorji srbske radikalne stranke. To je škandal! V veliki bedi živimo! Če je že vlada denar določila za nas, ga moramo biti deležni vsi, ne samo kaki Verlič ali Jurkovič. Sedaj še le vidimo veliko nepoštenost, ki so jo uganjale nasprotne stranke. Naša Slovenska ljudska stranka nas ni podkupovala, ne obljub dajala, za to jo tudi spoštujemo. Naše poslance pa prosimo, da povprašajo v Beogradu, kaj je z obljubljenimi kravami in podporo.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Vlada je končno le začela misliti na potrebo spoznanja, ko je videla, da nikakor ne more dobiti večine in da bi vladanje z nasiljem lahko imelo hude posledice in močen odmev v svetu. Z demokrati se radikali niso mogli zvezati, ker so Davidovičevi demokrati proti vsaki zvezi in ker je Pribičevićeva struja stavila zahteve, ki jih radikali ne morejo sprejeti. Pribičević je hotel imeti toliko ministrskih mest kot so jih imeli demokrati poprej in še skoraj polovico vseh važnih upravnih mest.

Na to radikali seveda niso šli in če bi tudi šli, bi na ta način še ne nastala vladna večina, ki bi lahko delala. Za sporazum so se začeli oglašati tudi gospodarski in bančni krogi, nekateri listi so začeli naglašati potrebo, da tudi krona posreduje in sedaj se vidi tudi na srbski strani več volje in vneza za sporazumno ureditev države. Vršijo se pogajanja in v nedeljo bode veliko zborovanje v Zagrebu, na katerem se bode poročalo o uspehih. V javnosti vlada za to silno zanimanje. Potem se bodo vsi hrvaški, slovenski in muslimanski poslanci skupno podali v Beograd k otvoritvi narodne skupščine.

Vršijo se dogovori med našo in italijansko vlado glede nadaljevanja opatijskih pogajanj. Italija vstraja na tem, da bi se pogajanja vršila v Rimu.

RUMUNSKA VLADA

z nasiljem in protinarodnim delom vedno bolj izziva k nemirom in uporom. Vlada nemire sicer taji, v svet pa pride le dovolj o silno napetih odnošajih med narodom in vlado. Vlada je zagrešila že celo vrsto nezakonitih in protiuslavnih činov in sedaj je celo prepovedala delovanje in bivanje vseh redovnikov, razven pravoslavni. Sedaj bodo morali Rumunijo zapustiti poleg frančiškanov, kapucinov in drugih tudi usmiljeni bratje in usmiljene ter šolske sestre.

V FRANCOSKO-NEMSKEM SPORU

je nastopil francoski politik Loncheur s posredovalnim predlogom zmernejše rešitve odškodninskega vprašanja in poskusil, za ta predlog pridobiti tudi Angleže ter tako izravnati vsa nesoglasja med Anglijo in Francijo.

OBNOVITEV ORIENTSKE KONFERENCE.

Iz Carigrada poročajo, da je turška vlada izročila medzavezniskim višjim komisarjem posebno spomenico ali noto kot odgovor na zadnje predloge antante. Ta nota je pomirljiva in predlaga ponovno otvoritev orientске konference za 23. aprila. Končno povdarja nota, da bo izločitev gospodarskih vprašanj, pospešila sklep miru.

Tedenske novice.

† Smrt vzornega duhovnika. Minulo soboto nam je ugrabila smrtna roka bivšega dekana in upokojenega župnika Jožefa Dekort. Blagopokojni je pri občni prikljubljenosti kaplanoval na več kaplanijah lavantinske škofije in slednjič postal župnik in dekan v Lučah. V Lučah se je veliko trudil za popravo cerkve in za javni posvetni blagor pa je deloval dolgo let pri okrajnem zastopu. Ko je stopil v pokoj, se je preselil iz Luč k Sv. Frančišku, kjer je tudi umrl in bil pokopan minuli ponedeljek. Blagopokojnemu vzor-duhovniku svetila večna luč!

Kaj hočejo? Orjunci svoje divjaštvo in krvoprelitje v Slov. Bistrici zagovarjajo s tem, da so jih naši in Nemci «hoteli napasti», ali celo «napadli». Vse to je izmišljeno. V soboto ni bilo od naše ali nemške strani prav nič organizirano. Orjunci bi radi zakrili sramoto in divjaštvo, ki so jo učinili nad lastnimi slovenskimi brati. Radi tega kričijo po Kukovčevem «Taboru» in Zerjavovem «Jutru», češ: klerikali in Nemci so vrgli bombo. Lažjejo, da se kar kadi. Vsak otrok ve, da so orjunci kot Luciferji tulili po Bistrici, oddali nad 2000 strelcov, gotovo je, da so orjunci vrgli bombo med nedolžne ljudi, a kričijo, da so naši ljudje vrgli bombo. Tako postopajo največji falotje!

Orjuncem v Svečini. V našem skritem kotu tudi imamo enega orjunca. To je šolski vodja Mohor. Ne-

davno je v dr. Kukovčevem «Taboru» napisal, da bo začel razsajati s pasjim bičem in loparjem. Tega človeka nihče več ne mara. Podoben je garjevevu kostrunu. S prstom kažejo ljudje za njim, češ, to je tisti, ki je spravl našo nekdanjo dobro šolo v slab glas. Čudimo se, da g. okrajni glavar in šolski nadzornik še sploh trpita tega človeka v šoli. Strahovit nered v šoli, podivjana mladina, nesnaga v razredih, nobene discipline ne pri učitelstvu, ne pri otrocih, vse to svedoči Mohorjevo orjunsko vzgojo. Kje je neki šolska oblast pograbila tega zgagarja? Občuje z najhujšimi tihotapci in agitatorji za nemško stranko, a pošlene Svečince pa sramoti po «Taboru» in pri oblastih. Hvali se okoli, da je osebni prijatelj g. okrajnega glavarja, da dobi za «zaupna» poročila mesečno 2000 K, da lahko on povzroči, da se bode kakemu njegovemu neprijatelju predpisalo visoki davek. Šolsko oblast samo opozarjamo, naj pošlje nepristranskega raziskovalca v Svečino. Ta naj skliče vse člane krajnega šolskega sveta in župane, pa bo dobil značilno Mohorjevo fotografijo. Podrobnosti še danes zamolčimo, a če bo Mohor še naprej na orjunski način izvrševal službo šolskega voditelja, bomo govorili drugače. Sola je naša, mi davkoplačevalci plačujemo učitelje, zategadelj si prepovedujemo Mohorjevo komando in divjaštvo.

Učitelji na deželi so po večini demokrati. Zadnje tedne ti ljudje, ki so plačani od slovenskega ljudstva, organizirajo divjaško Orjuno. Prosimo zaupnike in starše, da tajništvu SLS v Mariboru sporočijo imena takih učiteljev, ki bi radi upeljali v naše kraje orjunsko rokovanjstvo. Spoštujemo pošteno učitelstvo, a tako, ki zastruplja našo mladino z orjunskim strupom, si naj išče kruha pri divjakih.

Mnogi trgovci in obrtniki so pri volitvah strastno agitirali za Kukovčev demokratiško stranko in sedaj šuntajo ter z denarjem podpirajo orjunce. Ker je najmanj 99 odstot. prebivalstva v Sloveniji proti roparski Orjuni, taki trgovci in obrtniki sami kličejo našim ljudem: Ne nosite nam denarja! Ne kupujte pri nas! Izogibajte se naših trgovin! Res je tako! Z našim denarjem so si nabasali žepa, a z našim denarjem tudi hočejo smrt Slovenije! Somišljeniki! Pomnite! Vaš denar samo trgovcem in obrtnikom, ki so pošteni in ki gredo z ljudstvom, orjuncem in demokratom ne vinarja več!

Mariborska Mestna hranilnica in Posojilnica v Narodnem domu podpirata orjunce. Mestna hranilnica (šparkasa) v Mariboru in Posojilnica v Narodnem domu sta darovali v zadnjem času velike svote za Sokola. Do malega vsi Sokoli pa so v razbojniškem društvu «Orjuna». Člani Orjune sami izjavljajo, da je Sokol odstopil velik del darov, ki jih je dobil od Mestne hranilnice in Posojilnice v Narodnem domu, Orjuni. To vest prinašamo v vednost tistim našim ljudem, ki nosijo svoj denar kot hranilne vloge v ta zavod.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru je imela dne 12. aprila svoj XV. občni zbor. Zavod se krasno razvija. Denarni promet je znašal v letu 1922 68 milijonov, 935.631 dinarjev. Hranilne vloge znašajo 5 milijonov, 486.749 dinarjev 50 par. Ta naš denarni zavod je eden najbolj varnih posojilnic. Hranilne vloge so varne, ker ima Spodnještajerska posojilnica lastno posestvo, močan rezervni sklad ter nad 1000 deležnikov-članov. Svetujemo in priporočamo našim ljudem v mariborskem okrožju, da svoj odvišni denar naložijo v naši Spodnještajerski ljudski posojilnici. — Uradni prostori naše posojilnice se nahajajo v Mariboru v Stolni ulici št. 6 (med Cirilovo tiskarno in stolno cerkvijo).

Z lastnim denarjem si pletemo bič! Naši kmetski ljudje imajo naložen svoj denar mnogi v najhujših liberalnih hranilnicah, posojilnicah in bankah. Se sedaj ga mnogi nosijo tje. To se pravi pljuvati v lastno skledo! Denarni zavodi Kukovčeve in Zerjavove stranke so dali stotisoče za volilno agitacijo in so nas hoteli še bolj vkovati v verige centralizma. Po volitvah napravimo konec napakam, ki smo jih storili dosedaj. Naj si naši zatirali in protivniki sami polnijo kase svojih zavodov, naš denar pa v naše posojilnice, v naše hranilnice, v našo Gospodarsko-zadružno banko! — Ker hočejo nasprotniki boj, ga sprejmemo. Radi tega naj velja klic vsem našim: Prihranke, hranilne vloge vseh naših ljudi v naše posojilnice in druge denarne zavode! Ta glas naj doni od vasi do vasi!

Povolitveni glasovi iz Frama. Velikonoč so tudi pri nas naznanjali kresovi po hribih in goreči križi po vinogradih. Pa tudi streljanje s topiči nas je klicalo k vstajanju. Naši fantje so le še drzni za streljanje, da si se je ravno v preteklem postnem času zgodila ravno pri streljanju velika nesreča. V ponedeljek tihega tedna so obhajali gostijo v pravoslavni družini g. Josefoviča, katerega hčerko je ta dan na dom prišel poročat pravoslavni duhovnik. Ob tej priliki so sosedni fantje streljali s topiči, pa ravno zadnji strel je zadl 20 letnega Jožefa Breitenbner tako nesrečno, da je na mestu ostal mrtev. Ta nesrečni strel tihega tedna je zahteval človeško žrtve. — (Odmevi po volitvah). Tudi pri nas so volitve 18. marca krasno izpadle, tako, da nad svojimi razvalinami tarnajo zadnjič še tako močni samostojni in socijalni demokrati. Naravnost veselili smo se 18. marca — saj so posamezni vaški shodi, posebno veličastni v Morju in Lokmercah, pa tudi po vseh drugih vaseh celega volilnega okrožja kazali toliko navdušenja za SLS. Ravno te podrobne agitacije so se neznosno ustrašili kolovodje Samostojne: Štern (po domače Vrhovšek) in Predan (po domače Zaklnek) iz Planice in Potočnik (po domače Kokol) iz Loke. Hitro po naših shodih so se podali od hiše do hiše za božjo voljo prosit in r-tit. naj volilci vendar nikar ne verjamejo SLS, naj nikar ne poslušajo župnika itd. Tako sta v

trudu in trpljenju prehodila Vrhovšek in Zaklnek Planico in Pohorje, Kokol pa vso Loko in Kopivnik — zastoj. S svojimi pretinjami so ti goreči mogotci uplašili le nekaj malo volilcev, da so na dan volitev rajši ostali doma. Pač pomilovanja vredni strahopetci, ki se zbojite mogočnega «rihterja», ki bi vam morda pri tem ali onem vsled vašega osebnega prepričanja ponagajali! Imenovana navdušena samostojna trojica je pri vsej svoji splošni, obče znani skoposti toliko žrtvovala celo iz svojega žepa, da je zbrala večje denarne svote za samostojno časopisje in ga po vsem močeh širila med ljudi. Planinski Vrhovšek se je v agitacijo poslužil celo svojega malega sinka — nadebudnega šolarčka prvega razreda in mu je naročil, da mora vsem učencem in učenkam cele planiške šole razdeliti časopis «Kmetstvo moč», katero naj vsi nesejo na svoje domove. Dobri sinček je to poverjeno mu nalogo v šoli prav vestno izvršil, ne da bi mu bil gospod učitelj to zabranil. Ko smo 18. marca okoli 7. ure zvečer zvedeli veseli izid volitev, so sicer mogočni, pa tako pogoreli gospod loški rihtar v spremstvu rančnega župana jezni odšli iz Frama k svojemu vinogradu, da bi pogasili svoje pogorišče in nekoliko pri vincu pozabili veliko polomijo svoje Samostojne, zraven pa skovali novih načrtov za maščevanje nad onimi, ki jim nočejo biti pokorni — saj maščujejo se tako radi! Tudi nemško škrinjico si je izbralo par pristnih Nemcev iz Pohorja, ravno takih, ki nemško čisto nič ne znajo. S posebnim ponosom na primer je nesel v 6 škrinjico svojo krogeljico možek iz loške občine, ki uganja svojo politiko tam pri peči pri kolovratu in se z vso strastjo jezi na dr. Korošca, češ, da nas je Srbom prodal in težko pričakuje, da bi njega — prodanega — Nemci zopet odkupili! Zdavstveno stanje je letos pri nas izvanredno dobro. Ze nad 100 let se v Framu ni zgodilo, da bi v dobi cele tretjine leta, in to še v zimskem času, noben odrasli, ne moški, ne ženska, ne bil umrl naravne smrti. Letos, hvala Bogu, smo tako srečni.

Volilne zanimivosti pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. Za našo SLS je bilo oddanih od 367 krogeljic 357. Same 10 glasov je bilo raztresenih, ali glej čudo: ravno v samostojno škrinjico, ki je pri zadnjih volitvah dobila nad polovico glasov, se nobeden volilec ni zmotil. In ravno tako tudi ne v škrinjico g. Schnuderla, ki je prirejal tukaj sestanke od hiše do hiše. Demokrati so sicer dobili 7 krogeljic, pa ne po zaslugi financarja in mladega g. učitelja, ki sta se veliko trudila s plakati in še drugače, ampak so še tri volilci takoj pri 1. škrinjici izjavili, da so njim krogeljice ušle v 1. škrinjico in niso imeli namena jih tjekaj izpustiti. Obžalovanja vredno je pa tudi bilo, ker čez 50 volilcev ni moglo voliti, ker so po zaslugi g. nadučitelja bili izpušeni iz volilnega imenika. Opravičene so torej bile besede, ki so jih izustili na njegovo zdravje. Vsa čast pa tistemu, ki je največ pripomogel do tega, da lahko s ponosom rečemo: Sv. Jakob je in ostane slovenski in katoliški!

Novice iz Tinja na Pohorju. Na predlog g. Gradišnika so gostje na sedmini Matija Smogavec darovali za Dijaško večerjo 103 din. Bog povni. Občina Tinje je 83. letnega odbornika Matija Pongračič, kmeta v Turški vasi imenovala častnim občanom. Slavljencec je odločen naš pristaš, vzgleden krščanski mož — in še precej krepke za svoja leta! Bog živi! — 40 letnico svojega službovanja na Tinju je 1. aprila obhajal nadučitelj Janez Tomažič. Ob zvokih bistriške godbe sta mu v imenu občine in župnije čestitala g. župan in gospod župnik. Ljudstvo svojega dobrega, krščansko mislečega nadučitelja spoštuje. Še na mnoga leta!

Na Pohorju visoki sneg. Prijatelj s Pohorja nam sporoča, da leži tam na nekaterih mestih do 2 metra visoki sneg.

Blagoslovitev novih zvonov pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. Preteklo nedeljo smo obhajali z vso slovesnostjo blagoslovljenje svojih novih zvonov. Ze celo zimo so delale pridne roke po vseh treh občinah venca, cvetlice, zastavice, trakove in drugi kinč za cerkev, slavoloke in vozove. Zadnje dni pa je bilo vse na nogah, da čim sijajnejše in slovesnejše sprejemo svoje nove ljube prijatelje. Vsaka občina je postavila po en slavolok. V soboto zjutraj se je odpeljala dolga vrsta s cvetjem in zelenjem bujno okinčanih vozov z godbo na čelu v spremstvu botrov, županov, odbornikov in številnih, belooblečenih svatove na železniško postajo v Ptuj, kjer so zvonovi čakali na nas že 4 dni. Bog nam je dal krasen solnčni dan, navdušenje je bilo zato vsesplošno, veselje neizmerno. Doma ostali župljani pa so se popoldne zbrali pri slavoloku na farni meji, ki je nosil napis: «Pozdravljeni tisočkrat mili zvonovi — srčno pozdravljeni!» Tam je nove zvonove pozdravila mladenka, med neprestanim pokanjem topičev smo jih potem pripeljali pred prazniško okinčano cerkev. Drugi dan nam je sicer prinesel dež in sneg, pa hvala ležni smo Bogu iz vsega srca, da smo jih v kljub slabemu vremenu spravili srečno in še celo zelo naglo in točno v cerkveni zvonik. Cerkveno opravilo je izvršil preč. gospod p. gvardijan od Sv. Trojice v Slov. gor., slavnostni govor je pa imel č. g. p. Mihael, ki je spretno porabil v ta namen svetopisemsko zgodbo, kako so Izraelci po vrnitvi iz sužnosti na razvalinah prekrasne prvega tempelja zidali s solzami v očeh novi tempelj, tako nam je tudi divja vojska uničila dragocene zvonove v naših zvonikih, a nove ustvarja naša ljubezen in požrtvovalnost. Pred blagoslovljenjem so zvonove pozdravili vsi štiri stanovi. Zvonovi pa naj spominjajo na naše stanovske dolžnosti. Zvonovi, zvonite, nas k Bogu vabite, ker prazno je delo brez sreče z nebes!

Kaj je novega v Ormožu in Ljutomeru? Vsem Ormožancem znani Kočevar je pri zadnjih volitvah agitiral za Nemce, pri volitvah v šolski svet meščanske